

elemzést érdemel. Részint azért, mert szülőföldjének világáról van szó, arról a Kiskunságról, amelynek meghatározó jelentősége volt azonosságtudatának formálódásában. Részint pedig azért, mert ehhez a helyhez (is) fűződik emlékezetes 1848-as választási kudarca, életének egy sorsfordító eseménye. Petőfi Kunszentmiklósáról írni nem egyszerű feladat, bonyolultan összetett munkára volt elvégzéséhez szükség. Mert helytörténeti, irodalomtörténeti és kultusz történeti kutatáshoz kellett nekilátni, ismervén természetesen a gazdag, évről évre gyarapodó Petőfi-szakirodalmat. Balogh Mihály eleget tett mindezeknek a követelményeknek, sikerült a sokféle szétfutó szálatat kézben tartania, újabb levéltári és könyvtári bűvárlatokkal megvilágítani nem egy mindmáig homályban maradt nem egy érdekes részletet. Új adatait, következtetéseit nem mellőzhetik ezután sem a történészek, sem az irodalomtörténészek. A kiindulópont magától értetődően a Kiskunság és benne Kunszentmiklós. Az a Kiskunság, amely költőnk születése idejében, gyermekkorában nem elsősorban földrajzi táj a Duna és a Tisza között, ahogy ma iskolában tanuljuk, hanem egy meghatározott közigazgatási, sajátos jogállással bíró terület. A Petőfi család történetéhez szorosan hozzátartozik, hogy édesapja, Petrovits István birtokvásárlásával megszerezte az úgynevezett *redemptus* jogot Szabadszálláson. 1823-ban, a költő születésének idején a szülei kiskunsági illetőségűek voltak. A család tehát nem a jobbágyok, hanem a szabadok rétegéhez tartozott. Az iskolás Petőfi ebben a tudatban nőtt föl, s ennek fontos szerepe volt identitásának alakulásában. Balogh Mihály földolgozása alapján érzékletes képet kapunk a Jászkun Kerület és a mezővárosi státusba emelkedett Kunszentmiklós közjogi helyzetéről, társadalmáról, életmódjáról. Új adalékokat kapunk a mézszárszékbérlő és bátyját utánozni próbáló költő „István öcsém” portréjához. Ha a dráma logikájával óhajtánánk megközelíteni a *városról* és a *költőről* szóló könyvet, csúcspontjának azt a két egymással egybefordított *színt* tekinthetjük, amelyben Petőfi 1845. júliusi kunszentmiklói fölmagasztalását, illetőleg az 1848-as választási vesszőfutasát mutatja be. Amikor felvidéki – diadalút számba menő – utazásáról visszatér szülőföldjére, Szentmiklóson az ellenzéki hangoltságú ifjúság szintén díszlakomával várja a költőt, hazaindulása előtt veti papírra a városnak és barátainak szentelt méltató szavait a *Búcsú Kunszentmiklóstól* című versben. A fényes tükörrel szemben a választási történeté fekete, hiszen teljes kudarccal végződik, mint tudjuk, majdhogynem menekülnie kell a Kiskunságból. Ha a méltatlan eljárás miatt nem is annyira Kunszentmiklós, mint inkább Szabadszállás korabeli vezetőit illeti bíráló, érdemes követni könyvünk szerzőjének minden részletre kiterjedő okfejtését, az irodalomtörténeti szakirodalom egyszerűsítő vagy félrevívó magyarázatainak helyreigazítását. És ezzel semmit nem csorbít Petőfi nagysága, csupán világossá válnak a helyi politika adottságaiból következő mechanizmusok, továbbá, hogy az országos forradalom egyik meghatározó személyisége nem számolt a helyi viszonyokkal. Úgy gondolom, elfogadhatjuk szerzőnk végső következtetését, hogy „... *Petőfi itteni bukásának nem annyira a ténye szégyellnivaló, hanem inkább a módja.*” (Balogh 2012.p.103.) A kötet következő fejezeteiben a helyi Petőfi-kultusz történetéről, az emlékhelyekről kapunk értékes tájékoztatást. Arról a tanulságos folyamatról, amelynek végeredményeként – főként a költő halálának ötvenedik évétől – Kunszentmiklós is a nemzeti jelképnek kijáró tisztelettel emlékezik meg a költőről. Emlékhelyek, megmaradt és eltűnt relikviák történetét ismerhetjük meg a kötetből. És bemutatja Balogh Mihály azt a gyűjteményt is, amely újabban különösen érdekes *Petőfi-emlékezethellyé* teszi Kunszentmiklóst, Székely Gábor magánmúzeumát. Ez egy több mint két évtizedes gyűjtői igyekezet szorgalmából és áldozatkészségéből született gyűjtemény, a Petőfi-kultusz páratlan kincsesára. Ékesszólóan bizonyítja ez a különféle relikviákat, dokumentumokat, kiadványokat, értékes festményeket és hazafias giccseket is tartalmazó gyűjtemény, hogy Petőfi valóban nemcsak irodalmunk klasszikusa, március 15-e főszereplője, a hazáért életét adó hős, hanem épp mindebből következően is: a magyar nemzet egyik meghatározó jelképe.

Ha ma már annak a Bakérnak a vizéből nem sok látszik is, amely mellett a költő meglátta ama juhászt a számaron, Balogh Mihály könyvével Kunszentmiklós méltó módon állít emléket a költő és a város kapcsolatának.

A megújult Köznevelés megjelenése alkalmából

A pedagógiai folyóirat-irodalom reformkori próbálkozásai után Eötvös József ezen a téren is új helyzetet teremtett. A népoktatási törvénnyel párhuzamosan egységes pedagógiai társadalmat kívánt megteremteni, és ehhez fontosnak érezte egy központi szándékot tükröző, „hivatalos” folyóiratot megjelentetni. Szándéka, törekvése egyértelmű volt: eljutni minden tanítóhoz. Ma már kevesen tudjuk – pedig még politikai szempontból is jelentős –, hogy a *Néptanítók Lapja* a soknemzetiségű Magyarország, a sok nyelvet beszélő tanítók számára hét nyelven jelent meg.

Mindezek bemutatása hosszú tanulmányt igényelne, e helyen mi csak az *Új Köznevelés* kapcsán örömmel és érdeklődéssel szeretnénk rögzíteni, hogy az ország oktatáspolitikájának megértéséhez, elfogadásához alapvetően szükséges egy „hivatalos” folyóirat kiadása.

A „hivatalos” kifejezés talán sokak számára ellenszenves lehet, de mégis megfogalmazzuk, hogy egy minisztérium által kiadott folyóiratnak tükröznie kell a – félreértés nélküli és pontatlan információktól független – központi szándékokat. Mindezzel együtt természetesen lehetőséget kell adni kritikára, ellenvéleményre, vitára is. (Valamikor a minisztérium által kiadott Néptanítók Lapját közel száz pedagógiai folyóirat kísérte figyelemmel.) Tudjuk, hogy mindezt nem könnyű egy

folyóiraton belül realizálni.

De voltak elődök, így például Benedek Elek, a Néptanítók Lapjának egykori szerkesztője, aki kinevezésekor világosan megfogalmazta a célt, amikor ezt írta: „Az én hivatásom ez, hogy a Néptanítók Lapjában szövetkezvén a jók legjobbjával, a nagy nemzeti feladatok szolgáltatására szellemi táplálékot nyújtsanak a magyar a tanítósnak.”

Az Új Köznevelésnek a többség által elfogadott oktatáspolitiká számára kell szellemi táplálékot nyújtania, s egyben tág teret nyitni a vitára, eltérő vélemények közlésére.

A fentiek alapján örömmel, érdeklődéssel figyelünk a Könyv és Nevelésnél lényegesen jelentősebb és nagyobb példányszámban megjelenő „nagy testvérre”, s ígérjük, hogy minden olyan kérdésben, mely folyóiratunk tematikáját érinti, törekszünk a megerősítésre, de ha kell a vitára is. Örülünk a lap megjelenésének, s bízunk a szellemi együttműködésben.

J.L.

